ENDERROCK
LA MÚSICA DE LA TEVA GENERACIÓ

Enderrock | Helena Martín | Actualitzat el 07/06/2018 a les 20:00

Subvertint Catalunya al ritme del «sound system»

Els orígens d'aquestes propostes musicals se situen en els guetos jamaicans dels anys quaranta | Aquests projectes engeguen els seus altaveus en sessions d'estils com el reggae, el dub o el dancehall

Say It Loud del 2017 amb l'actuació del jamaicà Pad Anthony | Arxiu Rebelmadiaq

Hi ha qui creu que la música és compartir, qui diu que és una arma carregada de poder, i fins i tot hi ha qui s'atreveix a afirmar que és una eina de subversió. La cultura del *sound system* vol englobar totes aquestes definicions en una paret d'altaveus per fer ressonar el canvi social. T'expliquem d'on ve i en què es basa el fenomen que està regirant la música reggae a Catalunya.

L'origen en la Jamaica pobra
Pagar-se l'entrada d'una discoteca de l'illa caribenya durant els anys quaranta no estava a l'abast dels joves procedents dels guetos. Al veure's exclosos de l'oci nocturn, els veïns dels barris marginals van començar a construir les seves pròpies discoteques mòbils comunitàries a partir d'antics equips de so que un cop reciclats van convertir en parets d'altaveus. D'aquesta manera, a la Jamaica dels quaranta hi va sorgir un moviment que oferia un espai cultural i veïnal a l'aire lliure que tenia l'objectiu d'acostar la música als sectors més pobres de l'illa en contraposició a les cares orquestres que freqüentaven els sectors privilegiats.

Del desprestigi indígena a l'expansió de ritmes
Sorgida en ambients pobres i de població negra, aquesta expressió artística indígena es va anar popularitzant fins a arribar al Carib colombià, on se'n va reformular l'esperit amb la introducció de

músiques pròpies com la *champeta*, la cúmbia o el hip-hop en els anomenats "picós colombians". Dècades després, aquestes discoteques mòbils van desembarcar al continent europeu a causa dels moviments migratoris d'afrodescendents cap a països occidentals, però també a partir de la difusió de la música reggae, que va captivar gran part de la població europea.

Molts melòmans europeus van començar a recopilar discos i a endinsar-se en el món musical jamaicà fins a crear projectes musicals d'influència caribenya. Avui en dia, i des de ja fa més de tres dècades, Catalunya compta amb nombrosos grups, segells i col·lectius marcadament jamaicans. Des dels darrers anys, el territori català també compta amb un petit circuit de 'sounds' inspirats en els dels guetos jamaicans dels anys 40.

Tot i això, l'expansió de la cultura 'sound' no significa que l'escena sigui homogènia, les cançons que sonen en cada paret d'altaveus són diverses, ja que varien en funció de les preferències dels seus constructors. **Rebelmadiaq** és un 'sound' fundat l'any 2003 a Granada però establert actualment a Barcelona, que està englobat dins la cooperativa QueSoni, dedicada a la gestió d'espectacles musicals. El seu 'sound' s'especialitza en música jamaicana que, segons expliquen ells mateixos, engloba "des dels ritmes fundacionals com l'ska i el rocksteady fins al roots, el reggae, l'estil digital dels 80 o el dancehall i el dub". Tot i això, també s'obre a altres estils que tenen base en els *picós* colombians. Altres projectes com el de **Kusasi Sound**, primer sound system d'Esplugues de Llobregat nascut el 2008, acota les seves sessions al dub i al reggae dels anys 60 fins a l'actualitat.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=vISb-iZwxx0

Una filosofia feta altaveu

L'ampli ventall de sound systems que s'han anat estenent pel territori català comparteixen un procés de construcció que en cada projecte és únic. Tots han de tenir en compte aspectes tècnics avançats de l'equip sonor, al mateix temps que han de ser conscients dels recursos dels quals disposen. **Kusasi Sound**, per exemple, va tardar un any i mig a acabar la fase de construcció, que els membres del projecte resumeixen en tres etapes: "somiar, idear i treballar". En altres paraules, vindrien a dir que primer s'ha de decidir i dissenyar l'estructura del 'sound', així com el material i l'ajustament del so als matissos desitjats. Seguidament s'entra en l'etapa de construcció on totes les parts dissenyades s'uneixen en un sol equip que conformarà el sound system com a tal. Altres sounds com **Rebelmadiaq**, a diferència de **Kuasi Sound**, van invertir-hi només vuit mesos i van vehicular els costos de material a través de la ja existent cooperativa QueSoni.

Sound System Rebelmadiaq, fet amb fusta de bedoll. Foto: Arxiu Rebelmadiaq

Cites 'sound' intergeneracionals

Quan les caixes i els altaveus ja s'han transformat en un potent equip sonor que destil·la personalitat jamaicana, és hora de fer-lo voltar. Compartir les sessions dissenyades pels responsables de cada *sound* és l'objectiu primordial d'aquest tipus de projectes, que es regeixen per la concepció comunitària i de caràcter transformador que té la seva música en qüestions de classe i ètnia. Per aquest motiu, en els esdeveniments que organitzen el més important no és l'artista que des de la seva individualitat vol fer lluir les seves creacions, sinó l'espai que es genera. La creació d'aquesta atmosfera ve donada per unes característiques comunes en gairebé totes les cites de *sounds*: són a l'aire lliure, no es permeten agressions masclistes ni racistes i no hi ha escenari (o no està a una alçada gaire alta) per tal que no es creï una relació d'autoritat o desigualtat. A més, la majoria de sessions es realitzen durant el dia per tal d'afavorir la interacció de diverses generacions d'amants de la música jamaicana.

Molts dels esdeveniments s'engloben dins celebracions autogestionades de festes majors o ateneus populars, tot i que també existeixen festivals més massius que estan especialitzats en *sound systems* i cultura jamaicana. El mateix Say It Loud, festival de música i cultura negra organitzat per la cooperativa QueSoni, té un espai dins la seva programació per a aquesta música comunitària, i també en són extperts l'International Dub Gathering o el Rototom Sunsplash Festival. Altres cites més locals són el Poblenou Goes Reggae, que reuneix en un dia equips destacats del panorama català i internacional vora la platja de Barcelona, o el cicle Sound System to the People, que ha portat els altaveus de diversos equips sonors a Sarrià i que desembarcarà a Can Masdéu el proper 16 de juny. Tot plegat dins un fenomen que veu com creixen els seus adeptes i que vol fer realitat la transformació social a través de la música.

Festival Say It Loud. Foto: Arxiu Say It Loud